

Memo

Voor : Gemeenteraad Ooststellingwerf
CC : College B&W
Van : Auditcommissie
Datum : 16-2-2023
Onderwerp : Wet gemeenschappelijke regelingen

Proces

Het presidium heeft op 7 februari besloten de Startnotitie en de oplegnotitie Wetswijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen te bespreken in de auditcommissie van 14 februari 2023. Gezien het krappe tijdsplan heeft de auditcommissie - op advies van het presidium - zich hierover gebogen en de notitie besproken. Vooraf zijn per e-mail de gestelde vragen voorgelegd aan alle fracties en de raadsfracties zijn in de gelegenheid gesteld hun visie in te brengen. De auditcommissie stelt het presidium voor in te stemmen met dit memo.

Op 20 maart in het provinciehuis te Leeuwarden zal de heer Ignas Minnema als woordvoerder van de raad de bijdrage van de gemeente Ooststellingwerf bespreken samen met de afgevaardigden van de diverse gemeenteraden.

Inleiding

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is gewijzigd om een impuls te geven aan het principe van verlengd lokaal bestuur. De nieuwe Wgr is hiertoe per 1 juli 2022 in werking getreden. Doel van de gewijzigde Wgr is om de gemeenteraden beter in positie te brengen en zo meer grip te krijgen op samenwerkingsverbanden. Een aantal wijzigingen is per direct van kracht geworden en voor andere wijzigingen hebben de raden en de gemeenschappelijke regelingen (GR-en) twee jaar de tijd gekregen (voor 1 juli 2024). Bij de uitvoering van de wetswijziging moeten alle gemeenteraden van de deelnemende gemeenten betrokken worden. Om de gemeenteraden en provinciale staten te positioneren en de wetswijzigingen succesvol te implementeren, wordt nauw samengewerkt in het traject tot implementatie van de nieuwe Wgr door de griffierskring Fryslân met de GR Veiligheidsregio Fryslân en GR FUMO als de verplichte GR-en in Fryslân. De vraag is in hoeverre de gemeenteraden wensen om de sturing vanuit raden te versterken en in hoeverre de verschillende wijzigingen bijdragen aan de sturing vanuit de raden ten opzichte van de huidige situatie.

Wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen

De wijzigingen zijn onder te verdelen in ⁽¹⁾wijzigingen die verplicht zijn en ⁽²⁾wijzigingen, waarin een keuze mogelijk is.

1. Verplichte wijzigingen zijn:

- Zienswijzeprocedure bij treffen/wijzigen regeling (Artikel 1 Wgr)
- Aanpassen regels gevolgen uittreding (Artikel 9 Wgr)
- Verplichting van het DB om te reageren op zienswijzen (Artikel 10 Wgr)
Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is, stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in

kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

- Actieve informatieplicht (Artikel 17 Wgr) – Hierin zijn keuzes te maken
- Regionale gemeenschappelijke adviescommissie (Artikel 24a Wgr) – Hierin zijn keuzes te maken
- Veranderingen in de begrotingscyclus (Artikel 34, 35 Wgr)
- Het recht van onderzoek (Gemeente- en Provinciewet)
- Onderzoeksmogelijkheden rekenkamers (Gemeente- en Provinciewet)

2. Wijzigingen, waarin een keuze mogelijk is zijn:

- indienen zienswijze
- periodieke evaluatie
- burgerparticipatie
- actieve informatieplicht
- gemeenschappelijke adviescommissie

Visie raad Ooststellingwerf

Er zijn een vijftal vragen gesteld in de oplegnotitie, welke de fracties van de raad van Ooststelling als volgt hebben beantwoord:

1. Op welke besluiten is een zienswijze nodig? Sluit dat aan bij de huidige situatie?

Antwoord:

- Het besluit heeft een politieke impact
- Het besluit heeft een financiële impact
- Het besluit heeft een maatschappelijke impact

Het is belangrijk dat er een mogelijkheid blijft bestaan om een zienswijze in te dienen (huidige situatie) bijv. op Meerjarenbeleidsplan, kaderbrief, regionaal risicoprofiel, dekkingsplan en begroting. Ook de kadernota van de FUMO wordt hierbij genoemd.

2. Zou een periodieke evaluatie aan de GR toegevoegd moeten worden?

Antwoord:

- Wel een periodieke evaluatie bij een beleidsmatige koerswijziging
- Een periodieke normale evaluatie zou eenmaal op jaarbasis kunnen voorafgaan aan of net voor de presentatie van de begroting. Eventueel eens in de vier jaar, zodat nieuwe raads- en commissieleden beter inzicht krijgen in de GR.

3. Zou burgerparticipatie moeten worden toegevoegd? Zo ja, op welke manier(en)?

Antwoord:

- Nee, geen burgerparticipatie toevoegen. Eventueel ombudsman of experts oid inzetten.

4. Wanneer is een actieve informatieplicht gewenst?

Antwoord:

- Het besluit heeft een politieke impact
- Het besluit heeft een financiële impact
- Het besluit heeft een maatschappelijke impact
- Bij veiligheidsregio alle drie aandachtspunten, bij FUMO allen bij financieel en maatschappelijke betekenis.
- Er wordt ook gemeld dat de contacten tussen de raad en verantwoordelijk portefeuillehouder frequenter en intensiever zouden moeten op de momenten die er toe doen. Dat geldt voor op handen zijnde veranderingen dan wel evaluaties. Op die manier geeft de raad het voedsel en controleert, terwijl de portefeuillehouder ook het gevoel heeft dat hij/zij het vertrouwen krijgt van de raad.

5. Is het wenselijk een regionale gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen, formeel dan wel informeel en één (gezamenlijke) of meerdere commissies (per GR)?

Antwoord:

- De reacties van de fracties die hebben gereageerd, zijn 50/50 verdeeld.
- > Ja: voor elke adviesraad een GR met één of twee afgevaardigden per gemeente, waar ieders stem even zwaarwegend is.
- > Nee: mogelijkheden hogerop in het systeem zullen naar niet leiden tot het verkleinen van de afstand tussen raad en GR. Voorkeur om de banden met portefeuillehouder aan te scherpen.

Samengevat:

Vanuit de auditcommissie wordt de nadrukkelijke wens geuit om meer aan de voorkant als gemeenteraad (en voor de portefeuillehouder) invloed uit te kunnen oefenen. Vooral daar waar een besluit/wijziging politieke, financiële en/of maatschappelijke impact heeft. Dat betekent ook dat er vanuit een GR of samenwerkingsverband meer aan de voorkant van een dergelijk proces tijd en ruimte moet worden ingepland om daar gelegenheid toe te bieden. De huidige procedure rondom de P&C cyclus van een GR wordt dan als niet adequaat ervaren.

De auditcommissie heeft geen gezamenlijk eenduidig standpunt weten te formuleren naar welke specifieke oplossing het meeste gaat helpen om aan de voorkant van een dergelijk proces te komen.